

17 Haziran 2025

Hukuk Meslekleri Giriş Sınavı Hakkında:

Yargı Sisteminin Temel Amacı “Kaliteli Hizmet Üretmek” Olmalı

Hukuk Meslekleri Giriş Sınavı’na katılan 5 bin 818 hukuk fakültesi mezununun sadece yüzde 23,81’i 70 puan barajını geçebildi. Başarısızlığın sebebi ve sorumlusu dört yıllık öğrenimleri sürecinde girdikleri onca sınavı başararak diploma almaya hak kazanmış olan yeni mezunlar değil, hukuk ve yargı alanındaki yapısal sorunlardır. Sınav sonuçları da bu yapısal sorunun göstergesidir.

Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM), 2025 Hukuk Mesleklerine Giriş Sınavı (HMGS) sonuçlarını 22 Mayıs 2025’te kamuoyuna duyurmuştu. 27 Nisan 2025’te yapılan sınava 5 bin 912 hukuk fakültesi mezunu başvuruda bulundu, sınava 5 bin 818 aday girdi, bunların yalnızca yüzde 23,81’i başarı kriterini karşılayarak 70 puan barajını aşabildi. Bu oran, geçen yıl yapılan ve yüzde 42,67 başarı oranı ile dikkat çeken ilk HMGS’ye göre ciddi bir gerileme anlamına geliyor.

Binlerce hukuk fakültesi mezunu, neyi, niçin ve nasıl ölçtüğü şeffaf olmayan sınavı geçemediği için hukuk mesleklerine giremiyor. Bu başarısızlık oranı devam ettiği takdirde, her yıl yeni mezun olacak 20 bin civarındaki hukuk fakültesi mezununun 15 bini hukuk mesleklerinde görev alamayacak, bulabildiği diğer işlere yönelecek, onları bu duruma düşüren sisteme ve yöneticilere, daha da kötüsü ülkemize küsecek.

Temel yapısal sorun: Yargı sistemimiz, halka “kaliteli yargı hizmeti” sağlamayı hedef edinmemiş, kalite unsurlarını belirleyip benimsememiş ve kaliteli hizmet üretimini sağlayacak şekilde yalın, çevik ve hesapverir olarak yapılanmamıştır! Bu temel eksiklik nedeniyle ülkemizde hukuk eğitimi ve yargı hizmetleri gerçek ihtiyaçlara göre şekillenmeyip güç sahibi yöneticilerin kişisel hayallerine, varsayım ve önyargılarına bağımlı kalmaktadır.

Hukuk ve yargı alanındaki mevcut yapısal sorunlarımızı, kendi gerçeklerimize ve toplumsal ihtiyaçlarımıza uygun olarak kendimize özgün çözümler geliştirerek köklü biçimde çözmek yerine, başka ülkelerin kendi koşullarına göre geliştirdiği - örneğin HMGS - çözümleri ve kurumları körü körüne benimseyerek çözmeye çalışıyor; sonunun nereye varacağını bilmediğimiz maceracı uygulamalara yöneliyoruz. Böyle olunca bir yandan topluma ihtiyacı ve hakkı olan kaliteli yargı hizmeti veremiyor, hayallerimiz gerçeklerimiz ile örtüşmediği gibi bu alanda hizmet vermeye can atan gençlerimizin de hayallerini yıkıyoruz.

Topluma kaliteli yargı hizmeti sunmak için, bilgili, sezgi ve karar verme yetisi ile etik değerlere uyumu yüksek, tam donanımlı, yüksek nitelikli bireyler yetiştiren güçlü bir eğitim sistemi kurulması ve etkin işletilmesi şarttır. Eğitim sürecinin sonunda mesleklere giriş yeterliliğini diploma yerine HMGS ile ölçmek tercih edildiğine göre, sınavın veya ölçe değerlendirme sisteminin, adayların sadece bilgisini değil, mesleğin gerektirdiği bütün yetkinlikleri yüksek derecede taşıdığını “bütüncül, geçerli, güvenilir ve tutarlı” bir şekilde ölçmesi zorunludur. Bu sistemin sağlıklı işlediğinin görülmesi, şeffaflık ve hesapverirliğin sağlanması için yapılacak sınavlardaki sorular bu amaca uygun tasarlanmalı ve sınavı takiben bütün olarak yayınlanmalı, böylece amaca uygunluğunu ve yapılan değerlendirmelerin isabetini kamuoyunun denetlemesi sağlanmalıdır.

Daha İyi Yargı Derneği'ne göre çözüm şudur:

1. Yargı sisteminin temel amacı ve odağı “kaliteli hizmet üretmek” olmalı, bu amaçla yargı hizmetinde “kalite unsurları” belirlenerek üzerinde toplumsal mutabakat oluşturulmalıdır.
2. Yargı sisteminin bir parçası olan bütün kurumlar ve unsurlar kalite şartlarını yerine getirecek şekilde yapılandırılmalıdır.
3. Hukuk meslekleri kariyer planları bu nihai amaca uygun olarak profesyonelce hazırlanmalı, mesleki ve akademik performansa dayalı olarak ilerletilmelidir. Hukuk pratikte ve teoride birleştirilmeli, hukuk öğretim üyeleri her iki yönde birden gelişmeli, ülkede hukuku, eğitimini ve uygulamasını geliştirmelidir.
4. Eğitim ve sınav sistemleri, hukuk meslekleri kariyer planlarına hizmet edecek şekilde tasarlanmalı, hukuk mesleklerini bilgi, sezgi, karar verme yetisi ve etik değerlere uyumu yüksek olan donanımlı adaylara kazandırmayı sağlayacak şekilde tasarlanıp yapılandırılmalıdır.
5. Başarı oranının yüksek olabilmesi için sınavlar geçerlilik, güvenilirlik, tutarlılık kriterlerine göre meslekte başarılı olmak için gerekli olan bilgi ve yetkinlikleri ölçmeye yönelik hazırlanmalı, sınav başarısı, sistemin doğru işleminin doğal bir yansıması olmalıdır. Yeterliliği ölçmeye dayalı sınavların olağan başarı oranı olarak -ABD'de ve İngiltere'de uygulanan sınavların başarı oranlarında olduğu gibi- makul, kabul edilebilir yüzde 50 ila yüzde 70 aralığında sonuçlar vermelidir.
6. Hukuk fakültelerine üniversiteye giriş sınavlarından en yüksek puanı alan öğrencilerin seçilerek kabul edildiği dikkate alınarak, hukuk eğitimini başarı ile bitirdiği halde sınavda başarı gösteremeyen gençlerimize aldıkları eğitime uygun olarak iş imkanları yaratılmalı, bu değerli insan kaynağımız ve onlara hukuk eğitimi vermek için sarfedilen kaynaklar hukuka uyarlığın gelişmesine katkı verecek şekilde değerlendirilmelidir. Bu hususta, belli büyüklüğü aşan işletmelerde yönetici kadrolara hukuk fakültesi mezunu istihdamın teşvik etmek gibi yöntemler bulunabilir.

Daha İyi Yargı Derneği, yargı hizmetlerinde kaliteyi ve unsurlarını belirleyerek kamuoyunda tartışmaya açmıştır (<https://www.dahaiyyargi.org/raporlar-ve-politika-notlari/yargi-hizmetlerinde-kalite-ve-kalite-unsurlari/>).

Kaliteli yargı hizmetleri üretilmesi için yargıda yapılması gereken reformları dokuz ana başlık altında geliştirerek somut ve uygulanabilir adımları içeren bir yol haritası oluşturmuştur. Daha İyi Yargı Derneği bu çalışmasını, “A’dan Z’ye Türk Yargı Reformu” başlıklı çalışmada toplamış, çalışma kitap haline getirilerek öneriler yurtiçinde ve yurtdışında tartışmaya açmıştır. Büyük beğeni toplayan önerilerimiz, Avrupa Birliği’nin “Avrupanın Geleceği (Future of Europe)” çalışmalarına katkı verir değerde bulunmuştur. (<https://www.dahaiyyargi.org/adan-zye-turk-yargi-reformu/>).

Sađlam, sürekli işleyen, yalın ve çevik bir yargı yapılanması, hem halk hem de hukuk fakóltesi öğrencileri de dahil hukuk meslekleri mensupları için adaletin güvencesidir. Yalın, çevik ve adaleti sağlayabilen bir yargı aynı zamanda toplumsal kalkınmanın da anahtarıdır. Bu yapıyı inřa etmek hepimizin ortak sorumluluğudur.

Saygılarımızla

Daha İyi Yargı Derneği